

FACTORII CREATIVITĂȚII ȘI STIMULAREA LOR

„Oamenii ar fi mult mai creativi dacă li s-ar explica în ce constă, de fapt creativitatea”

(A. Haven)

Logica (intelența)

„Gândirea nu-i decât un fulger între două nopți lungi, dar acest fulger este totul”

(H. Poincare)

Imaginația

„Imaginația este mult mai importantă decât cunoștințele”

(A. Einstein)

Care este rolul logicii în procesele creative? Unii specialiști subestimează rolul ei (de exemplu H. Poincare „Cu logica se demonstrează, iar cu intuiția (imaginația) se inventează”), alții o supraapreciază. Adevărul este că creativitatea este rezultatul integrării cu succes a elementelor aparent incompatibile ale logicii și imaginației al colaborării dintre cele două elemente contradictorii: libertatea spirituală, reprezentată prin intuiție, și disciplina intelectuală, reprezentată prin raționalitate. Când raționalitatea devine dominantă, intuiția, iar în consecință și creativitatea dispăre. Atunci când însă intuiția va predomina, vom fi pe drumul haosului. Deci, trebuie să fie un echilibru între raționalitate și intuiție, pentru a realiza o integrare eficientă, necesară creatorului.

Conform teoriei despre creativitate a lui Sternberg inteligența există sub trei forme:

intelența sintetică (abilitatea de a combina informația existentă într-o nouă formă);

intelența analitică (abilitatea de a distinge între ideile noi, care au potențial, și ideile noi care nu sunt valoroase pentru lucrul în continuare. Această abilitate este esențială la alocarea efectivă a resurselor prin evaluarea calității ideilor noi);

intelența practică (abilitatea de a vinde orice idei la agențiile de finanțare, manageri, editori etc.). Fără „intelență practică” persoana creativă nu va alocă resurse pentru ași dezvolta ideile.

Funcțiile importante ale inteligenței sunt:

- gândirea abstractă;
- talentul matematic;
- expresia verbală;
- capacitatea de a diagnostica și rezolva;
- memoria;
- creativitatea.

Imaginația este o aptitudine deosebit de importantă pentru creatorii din diferite domenii, inclusiv și din domeniul tehnic. Deseori imaginația îi permite inventatorului să găsească soluția cea mai optimă. După cum menționează cunoscutul inventator A.Blinov, intuiția unui constructor cu experiență, a unui inginer sau lucrător înalt calificat nu este o minune, ci reprezintă rezultatul experienței acumulate, al practicii bogate și multilaterale. Despre renumitul constructor de avioane A.N.Tupolev se povestea că el, uitându-se la un avion străin, imediat spunea unde și ce va ieși din funcție. A.N.Krâlov povestea despre unul din învățătorii săi, autodidactul P.A.Titov, care intuitiv, desena ceva, fără calcule, rezultatul fiind foarte aproape de cel calculat. Ce este dar intuiția? Lăsând la o parte aspectele psihologice, se poate spune cu un anumit grad de aproximație, că intuiția este înțelegerea inconștientă a legităților existente obiectiv și este obținută în rezultatul experienței bogate.

Un alt factor important este senzația. „Senzația este o abstracție, dar nu reproducerea lumii reale” (Vernon Mountcastle). Ce este iluzie și ce este real? Creativitatea efectivă trebuie să discearnă între ambele. Cât trebuie să facă creierul pentru a determina realitatea și în ce măsură starea emoțională afectează perceperea noastră a realității.

Va urma

Rubrică susținută de Valeriu Dulgheru